

9. Etablering af 37-timers arbejdspligt for borgere på integrationsområdet (O)

Sagsnr.: 23-024347

Åbent

Kompetence

Erhvervs-, Beskæftigelses-, og Uddannelsesudvalget.

Beslutningstema

Erhvervs-, Beskæftigelses- og Uddannelsesudvalget orienteres om ny national politisk aftale om 37-timers arbejdspligt for borgere på integrationsområdet, herunder hvordan Slagelse Kommune planlægger at løse opgaven.

Indstilling

Chefen for Arbejdsmarked, Rådgivning og Integration og Chefen for Børn og Unge indstiller

1. at Erhvervs-, Beskæftigelses-, og Uddannelsesudvalget tager sagen til orientering.

Sagens indhold

I oktober 2023 blev der indgået en national [politisk aftale om ny arbejdspligt](#) for alle borgere i kontanthjælpssystemet med et integrationsbehov, og som ikke opfylder opholdskravet og beskæftigelseskravet^[i]. Loven forventes at træde i kraft den 1. januar 2025 for borgere på hjemrejse- og selvforsørgelsesydelse. Efterfølgende udvides ordningen til også at omfatte borgere på overgangsydelse og kontanthjælp med en gradvis implementering frem til 1. januar 2026. Arbejdspligten har politisk været fremsat i flere versioner, og det præcise antal af borgere, som vil blive omfattet af ordningen, er derfor fortsat usikkert. Eksempelvis er det ukendt i hvilket omfang ukrainerne vil blive inddraget. Antallet af borgere i Slagelse Kommune^[ii] forventes på den baggrund at udgøre 200-400 borgere. Størstedelen er over 40 år og hovedparten er kvinder. Det ligger i integrationsbehovet, at danskunderskaberne i målgruppen er begrænsede.

Borgere omfattet af arbejdspligten skal som udgangspunkt bidrage 37 timer ugentligt i en kombination af nyttejob, sprogundervisning, lønnede timer, virksomhedspraktik, transport, jobsamtaler samt vejlednings- og opkvalificeringsforløb. Hvis borgeren ikke bidrager med 37 timer ugentligt, bliver borgeren sat ned i ydelse.

Implementeringen af den 37-timers arbejdspligt er forankret i Arbejdsmarked, Rådgivning og Integration (ARI) og Børn og Unge (BU). I sagen her præsenteres EBU for:

1. Opgaven for Slagelse Kommune
2. Ukendte faktorer, som kan påvirke omfanget af opgaven
3. Sådan løser kommunen opgaven
4. Det kan EBU og det politiske niveau forvente

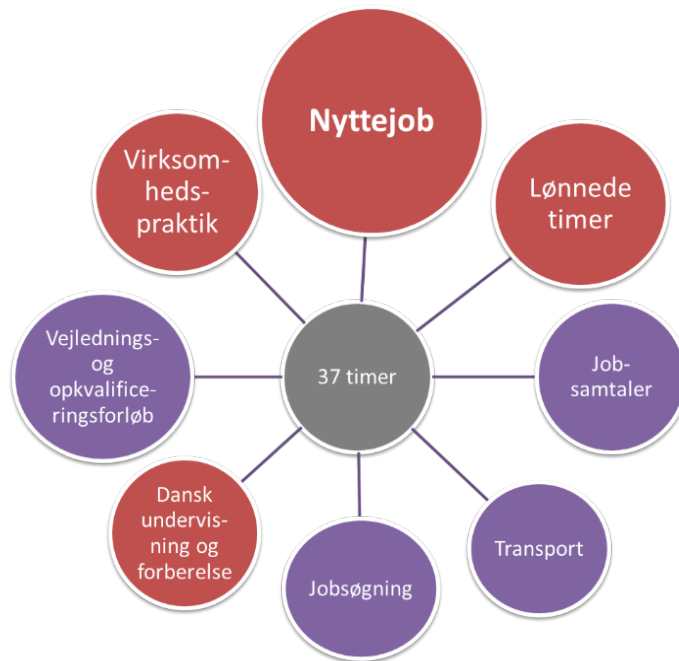
1. Opgaven for Slagelse Kommune

Lovforslaget forventes offentliggjort til oktober 2024 (tre måneder før det træder i kraft), og først da kender kommunerne den endelige ramme og de konkrete krav. Siden den politiske aftale blev indgået, har parterne meldt ud, at nyttejob ikke nødvendigvis skal udgøre hovedparten af aktiveringen. Det står dog forsat klart, at der stilles et krav om 37 timers aktivitet i beskæftigelsesrettede indsatser, og da det ikke er muligt at etablere praktikker på det private arbejdsmarked i det påkrævede omfang, vurderes behovet for nyttejob og offentlige praktikker uændret.

Denne vurdering skal ses i lyset af, at integrationsområdet i Slagelse Kommune opnår alle resultater via samarbejde med det private arbejdsmarked med enkelte undtagelser. Det står i kontrast til kommuner, som opnår samme resultater i offentligt regi. Der skønnes derfor også at være et uudnyttet potentiale ved at gøre brug af kommunale arbejdspladser, hvilket kræver en samlet indsats fra Slagelse Kommune - både for at der kan etableres nok pladser, men også for at kunne

tilbyde det rette indhold i indsatsen med henblik på gode træningsbaner med målsætning om selvforsørgelse.

Opgaven for Slagelse Kommune består i at kunne tilbyde tilstrækkelige indsatser, som tilsammen udgør et 37-timers skema for de cirka 200-400 borgere der bliver omfattet af arbejdspligten i Slagelse Kommune. Ud fra den viden vi har nu, kan skemaet indeholde nedenstående indsatser og aktiviteter, hvori nyttejobs forventes at fylde en stor andel:

Nyttejobs skal indeholde opgaver, der har værdi for arbejdspladsen, men må ikke erstatte ordinært arbejde eller være konkurrenceforvridende. Eksempler på nyttejob er ekstra rengøring af depotrum, opsamling af affald i naturområder, tømme kælderrum på skoler, vaske havemøbler af osv.

Ud fra et beskæftigelsesperspektiv er det samtidigt vigtigt med opmærksomhed på, at arbejdspligten ikke kommer i konkurrence med brugen af de kommunale arbejdspladser til afklarende og/eller opkvalificerende virksomhedspraktikker, småjob, løntilskud mv. De benyttes i dag også af borgere, der ikke vil blive omfattet af arbejdspligten, og hvor aktiviteterne er altafgørende for, at de opnår fodfæste på arbejdsmarkedet. Det betyder konkret, at Slagelse Kommune skal etablere nye indsatser, og at kommunen skal overveje om der er andre aktiviteter som vi kan "skrue op for". Det kan fx være integrationsgrunduddannelsen.

Sidst men ikke mindst, så ligger der en større logistik opgave i at modul-opbygge de forskellige aktiviteter og indsatser i arbejdspligten og sikre de nødvendige arbejdsforhold. Det kan være alt fra ordentlige toiletforhold, transport, daglig drift af nytteindsatsen, til skemalægning og tidsregistrering.

2. Ukendte faktorer, som kan påvirke omfanget af opgaven

Som bekendt kendes den endelige lovtekst ikke endnu, og derfor er der flere ubekendte forhold som kan påvirke opgaven:

- De konkrete kriterier for hvornår en borger er omfattet arbejdspligten. Når de oplysninger kendes, vil kommunerne kende det præcise antal, og identificere hvem det er, og hvilke kompetencer de har.
- Hvor mange nyttejobs kommunen skal etablere på offentlige arbejdspladser.
- Om ukrainerne bliver omfattet af arbejdspligten.
- Om vejledning og opkvalificeringsforløb må tælle med i arbejdspligten, eller
- Om kommunerne må udbyde mere end 15 timers danskundervisning (som er grænsen i dag).

Oprindeligt skulle lovforslaget være offentliggjort i februar 2024, men er blevet udskudt til oktober 2024.

3. Sådan løser kommunen opgaven

Selv om det endelige lovgrundlag fortsat afventes, er det nødvendigt, at Slagelse Kommune forbereder sig på at kunne levere de nødvendige indsatser pr. 1. januar 2025. Derfor har kommunens Strategiske Chefforum i marts 2024 nedsat en tværgående styregruppe med repræsentanter fra relevante centre og HR-området.

Med den nationalpolitiske aftale lægges der op til, at *"borgerne skal aktiveres i meningsfulde fællesskaber og lære at stå på egne ben"* samtidig med, at *"det enkelte menneske bør mødes med tillid og en forventning om, at man ønsker at forsørge sig selv og at være en integreret del af det danske samfund"*. Som kommune giver det os mulighed for et ambitionsniveau, hvor vi på nogle områder sammenkobler dagsordenerne om rekrutteringsudfordringer og arbejdspligt, så der via nytteindsatsen skabes en træningsbane for de borgere, som ser et perspektiv i at løse opgaver inden for fx velfærdssektoren.

Styregruppens formål er derfor ikke kun at bane vejen for de fælles opgaver med etablering af de nødvendige nyttejobs i kommunen (herunder sikre logistikken og koordination til at drifte nytteindsatsen i det daglige) – men også at borgere i arbejdspligten kan komme i meningsfulde indsatser, der understøtter deres vej til selvforsørgelse. Ligeledes undersøger styregruppen muligheden for at gøre brug af Integrationsgrunduddannelsen (IGU) i offentligt regi, hvilket vil kræve en kommunal lønpulje. Hidtil er ordningen i Slagelse udelukkende benyttet af det private arbejdsmarked.

Med det omfattende antal af nyttejobs som kommunen skal etablere, skal centre i Slagelse Kommune uden rekrutteringsudfordringer, også i spil. Tager vi afsæt i den seneste estimering på 400 borgere, og fordeler det med et kvalificeret gæt på 80% nyttejobsbelægning ud af de en 37-timers arbejdspligten – ser vi ind i denne fordeling:

Nyttepladser fordelt ift. årsvæk i kommunen	Antal nyttepladser
Byråds- og Direktionssekretariatet	1
Børn, unge og kultur	135
Børn og unge	16
Kultur, Fritid og Borgerservice	5
Skole og Dagtilbud	114
Erhverv, Ejendomme og Teknik	24
Kommunale Ejendomme	20
Teknik, Plan og Erhverv	4
Handicap, Ældre og Arbejdsmarked	148
Arbejdsmarked, Rådgivning og Integration	14
Handicap og Psykiatri	63
Sundhed og Ældre	70
Slagelse Brand og Redning	4
Økonomi, Digitalisering og HR	8

Med styregruppens mandat, har Arbejdsmarked, Rådgivning og Integration (ARI) og Børn og Unge (BU) koordineret med de relevante centre i kommunen, om muligheden for at skabe en samtænkning af forskellige dagsordner; herunder rekrutteringsudfordringer i kommunen. Målet er at sætte gang i tankerne, indsamle viden og ideer til nyttejob, og tidligt få centrene på banen.

I dialogen med de forskellige centre er det administrationens indtryk, at opgaven tilgås som en fælles kommunal opgave med fælles ansvar. Derfor er centrene allerede i gang med at sende eksempler ind på eventuelle nyttejobs, og hvor de ser muligheder for opgaver, som er uden for eksisterende serviceramme – men som de gerne vil have løst, eller længe har haft et ønske om at kunne løse men ikke har ressourcerne til.

Eksempler:

- Opsamling af skodder, papir, affald på uddannelsesinstitutioner
- Diversitetsprojekter i naturen og kommunens grønne arealer

- Ekstra mindre rengøringsopgaver
- Vande blomster, lettere indkøb, oprydning
- Rengør legetøj
- Gåture og spise med plejehjemsbeboere
- Lave mad, bage brød, skabe hygge, madservice for plejehjemsbeboere.

Styregruppen nedsætter arbejdsgrupper, som skal løse de strategiske og logistiske opgaver ift. med implementeringen af arbejdspligten.

4. Det kan EBU og det politiske niveau forvente

Til efteråret 2024 vil Slagelse Kommune kende lovforslagets indhold, og der vil ske justeringer i forhold til implementering af arbejdspligten. Vi vil kende borgerprofilerne, omfanget, begrænsninger og muligheder. Opgavens omfang taget i betragtning, og med de erfaringer kommunerne har med tidligere nyttejobsprojekter, ved vi, at det kræver nyttejobskoordinatører til den daglige driftsopgave. Afhængig af omfanget af nyttejobs som lovforslaget rammesætter, vil Slagelse Kommune skulle udpege/ansætte koordinatører.

Som nævnt under afsnit 3, er styregruppen ved at undersøge muligheder for at Integrationsgrunduddannelsen (IGU) kan tilbydes i Slagelse Kommune som led i strategien om arbejdspligt. Integrationsuddannelsen varer 2 år og omfatter ansættelse af borgeren i en lønnet praktikstilling kombineret med danskuddannelse og ex. AMU fagkurser. Kombinationen med sprogundervisning er vigtig, da der i praktikforløb kan være krav til danskundskaber, men også at praktikken i sig selv er med til at udvikle borgerens dansk.

[i] Opholdskravet: i riget i mindst 9 ud af de seneste 10 år, og beskæftigelseskravet om fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2½ år ud af de seneste 10 år.

[ii] Slagelses procentmæssige andel ud fra aftalegrundlagets beregninger lander os på 308 borgere. Nyeste beregninger fra KOMBIT fra april 2024, placerer Slagelse Kommune i kategorien der skal forvente, at ml. 50-64 borgere/pr. 10.000 indbyggere vil være omfattet af arbejdspligten.

Retligt grundlag

Politisk aftale fra oktober 2023: "Aftale om en ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne".

Økonomiske og personalemæssige konsekvenser

Ingen bemærkninger.

Tværgående konsekvenser

Arbejdspligten skal løses i samspil med kommunens øvrige dagsordner og bestræbelser på at skaffe den nødvendige arbejdskraft for såvel private virksomheder som kommunens egne centre.

Sagens videre forløb

Når lovforslaget er offentliggjort vil EBU blive præsenteret for en opdateret sag.

Beslutning i Erhvervs-, Beskæftigelses- og Uddannelsesudvalget den 13. juni 2024

Fraværende: Ingen

At 1: Taget til orientering.

Præsentation vedlægges som bilag til mødereferatet.

Bilag

23-024347-7 Bilag 1 - Præsentation på udvalgmøde 13-06-2024, Arbejdspligt.pptx